

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 — kr.
Félévre . . . . . 5 — „
Negyedévre . . . . . 2 — „
Egy órára . . . . . 1 — „
Egyévi szám ára 4 kr.

Felölös szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Négy hasznos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű hirdetések alkalmán szerinti jutányos áron vetetnek fel. Helyeg-díjain den külön bejegyzésért 30 kr.

Debreczeni vásárok.

Irta: Ifj. Móricz Pál.

Debreczen, aug. 6.

Debreczeni vásárok? . . . Ezt is bátran odairhatnánk utána, ha úgy egy ezüstgombos czivis dolmányba belelehetné rázni — kimult végelgyengülésben. Mert bármiként is szeretnők még magunkat állítani a debreczeni vásár híres nevével, maholnap csak olyan egyszerű sokadalom lesz az, amilyen Miskócson, Szögedében, Váradon összejöhet, mindössze avval a különbséggel, hogy Debreczenben tovább tartanak az unalmas, szürke vásári napok.

Hajdan a debreczeni vásárokon nemcsak az ország, hanem külföldi népei összejöttek s mint régi krónikában kacskaringós irással megvan írva: élelmes török ember púpos hátú tevével is megcsodáltatta czivis uraimékat és asszonyaimékat.

Az alföldi élmi kamarája volt az országnak. Debreczen, a debreczeni vásárok pedig az, mi manapság az ügyes gazdasszonynak a spájz, melyben a mézes csemegétől a véges vászonig minden benne találtatik.

Velenczéből az olasz kalmárok bárszonnal, üvegnyeműekkel, gyöngyökkel fáradtak ide, de persze még a régiebb időkben, a lengyelek szörmeneműt és bőröket hozták, a magyar pedig minden

kincseit, mit földje, vize, erdeje, rétjei megtermettek . . .

Később már szilárd raktárai, állandóan fogadott lakásai voltak Debreczenben az idegen földi kereskedőknek, kik révén, ha nagy pénz özönlött is ki az országból, de Debreczen város maga sohasem vallotta kárukat, neki bőven maradt a durva aranyrögökből . . .

És e században, de még alig pár évtizeddel ezelőtt is óriás jelentősége vala a debreczeni vásároknak, melyekre Erdély erdős bércei közül, a sertéssel kufarkodó szerbek közül, Budáról, Bécsből, Beregből, Galicziából s a sepeesség-ről bőrrrel fedett zötyögős bárkákban, megterhelt társzekerekkel vagy gyalogszerrel a nyáját hajtogatva, mind előtörkedett a nép, jó haszonra számítván.

És a régi füstös Bikában s a Fehérlóban vígan szólt a zene, s az első vendéglőben inkább vegyes vendégség, a Fehérlóban pedig a dúsgazdag, előkelő nemesi népek, kiknek tüzes kedvvel húzta a víggal vegyes szomorút az öreg Boka . . .

Kint a vásártéren pedig, a nyugoti oldalon egész sátor-tábor, a fonatossor ősierdetű gyékényes kunyhói a népnek piros cigányecsenyével s czinczögő cigánybandákkal, ahol ha valamelyik botos, vad hajdu legény szabólsai legényczimboráival összetűzött a város pandurái, hajdujai ugyan ügyekedhetek

mig elcsitíthatták őket; mert egy-két vakmerő botos legény képes volt az egész vásárt megriasztani. A külső, ugynevezett baromvásártéren pedig a földpinczékben folyt a mulatság, sok-sok ezerest aranyat átszámoltak ott a gazdag kufárok, kupeczek.

A kóklerek, csepürágók, komédiások ponyva s deszka rezidenciájokkal maguk kitettek egy vásárt, hol az oroszlan bőgésével, papagály rikácsolásával czintányér csattogás, trombita csörgés, dob pufogás s idétlen elferdített emberi hangok sipitózása zsibolyogtak össze.

És alig is volt polgárház, melynek a vásárok idejére szálló vendége ne lett volna, mert egyes, évtizedeken át bebelátogató vásári vendégnek a vásár tartalmára külön szoba volt feltartva, berendezve s kényelmes ólak a lovainak.

A dzsentrí is a debreczeni vásárokon mutatta be egymásnak hat vármegyéből a lovait, a vendéglőben pedig virtusát, feleségét vagy szépséges leányát, kik közül nem egy a debreczeni vásáron vált igazán eladóvá, mátkává, azokon a Fehérló szállóban rögtönzött gálans táncmultságokon, melyeken még az urak is sarkantyus csizmákban bokázták a toborzót.

De aztán épültek a vasutak s a furfangos gőzkocsi még a sáros hajdu fészkekbe is beszállit minden portékát. A hortobágyi pusztá is elveszítette a

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

B U C S U .

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

Lemondtál hát, mind örökre
Szakitottál én velem . . .
Volt és nincs — mint hozzam írod
A mult — régi szerelem . . .

Buesu levél, hideg száraz
S ez benne a tartalom:
Szerettelek? régen úgy volt,
De ma azt csak kaczagom . . .

Jól van tehát csak kaczagjad
Ezt kívánom én neked,
Mig az önvád fel nem tamad
És siratod — tettetted . . .

Könnycs árja, emlékezés
Könnycsnek lelkened
Mert eldobtad önmagadtól
Mi igaz volt — szerelmem.

Váradi.

A kauziós.

— A „Debreczen” eredeti tárczája —

Irta: Krüszelyi Erzsike.

Van nekem egy bájos, szőke göndör hajú, hamis, nagy fekete szemű, áldott vidám kedélyű kis barátném: úgy hívják hogy Emma.

Ennek az Emmának, vagy a hogy mi hívjuk alacsony, mollett, de igen arányos természetűt. E m m u s k á n a k társaságban a legmogorvább, a legpesszimistább prefezszernek és m u s z a j jókedvre derülne, olyan vidám, olyan viczes, olyan jókedvű mindég. Busulni igazánda módon én soha nem láttam, pedig a mi barátságunk még a gyerekszóban, a hosszú hajú, üveg szemű babak és apró lözödedények között kezdődött. Nem is tud ő a saját állitása szerint bu ulu, csak — két percig. Ennek a két percznek az elmúltával ő újra a régi, vidám, jókedvű és gondatlan, c-icsérgő kis madarka lett.

Hanem egyszer az én Emmáskám, mikor ott könyököltünk egymás mellett a puha párnás piros függönyös kis ablakukban, csak elkezdett nekem beszélni egy szomorú, nagy szomorú történetet egy szép és gyönyörű leányról, a ki neki rokona volt s akinek olyan mindennapi mégis olyan igen-igen szomorú a története!

Szinte nem illett az én Emmáskám örök mosolygó arcára ez a bus történet

sem az a komolyság, mely a történet elmondása alatt vidám arczocskáján ült.

Az én érzékeny lelke-met úgy megkapta ez a történet, alig-alig, hogy sírva nem fakadtam.

Elmondom, pedig olyan egyszerű olyan mindennapi ez a történet.

Irmának hívták.

Gyönyörű szép, sugártermetű leány volt, Gyönyörű kékesfekete haja remek keretet képezett hófehér, halvány pirral befutott arczához, melyből oly csodálatosan ragyogtak ki nagy, egészinkék szemek. Vörpiros édes kis ajkai mindig mosolyogtak. Mindig vidám jókedvű, viczes volt akár csak az én Emmásom.

Édes anyja rég nem élt, az atya pedig igen könnyelmű, mulató, kartyas ember volt. Ő és egyetlen nővére, Anna, teljesen magokra hagyatva éldegeltek ott a városkában, hová a sors vetette őket.

Mondanom sem kell, hogy Irma mindenütt hol aznap megjelent, központját kepezte a társaságnak. A férfiak bolondultak utána. A melyikre csak rávetette azt a gyönyörű metszésű nagy kék szemét: az rabja lett örökre!

Irma pedig csak játszott, mulatott velök. Egyik férfi csak úgy tetszett neki, mint a másik. Meghallgatá az örült szerelmi szavakat melyeket rózsas füleibe sugdostak egy-egy mamoritó keringő vagy csárdás zajában — és mosolygott rajtuk.

degesz bugyilárisu kereskedőkre veszedelmes hírnevét — frakkban bujkálnak ma a betyárok, s a debreczeni vásárok is mindjobban szürkülnek, szürkülnek, vesztívén évszázadokon át megőrzött látványosság szerű tarkaságukat. Elmaradtak a lengyelek, szepesiek, erdélyiek, szerbek, el a beregiek s mind szomorúbb, egyhangubb lesz az egykor világ. híres debreczeni vásár, melynek őrzésére hajdan török pasák lovas-katonákat rendeltek ki, hogy dülő hajduk le ne szedjék tejfölét a kincseknek, ma már elég pár lovas pandur is megőrizni a vásárt, a híres debreczeni vásárt, mely egyszer, észre sem vesszük, magától elmúlik minden romantikájával, tulipántos ládaival együtt.

Legyen világosság!

Irtá: **Gondy Károly**

És lön... A Teremtő szavára sok lön, de nem úgy a jog és pénzügyi ad hoc bizottság hangjára! A közvilágítás érdekében emelte őt-zörös parancs szavát és lön — még nagyobb sötétség!!

Nem mondhatja magáról, mint a Teremtő fia: „Qui sequitur me, non errat in tenebris!”

Az ember tervez, a bizottság végez; az az végezze, ha az a sok irigy ember nem volna.

Kain (kaján) nemzetsége valami kryptogram módon nagyon felszaporodott.

A böcs Teremtő is azért hagyta utóljára az ember-gyurást, mert már kezdetben midőn a khaoszt eloszlatta élt a gyanú perrel, félt az első pár emberől, hogy koncesszió nélküli beleremel a nagy munkájába. Hogy még is megteremtette utóljára, az most már az ő baja, de ha tudta volna, hogy a remeke meg valaha politikus, vagy plane ad hoc bizottsági tagga is fajulhat: Istók ugyse, inkább le mondott volna az egész emberiségről.

Nem is tudta ő még: mi az a csodás, megmagyarázhatlan valami, melyet szerelemnek neveztek el s a mely érzésnek hatalma alatt gazdag lesz a lezség-nyebb ember s szegényé lehet a leggazdagabb is.

Ő még gyermek volt mulatott, élvezett és örült annak, hogy él Anna nővérenek, — ki bár szótén hajos volt, meg sem közelítette e tekintetben Irmát, — mindig sietett elüzni vidám kedélyével arczáról a gondok okoztak borút, mit Anna legakább az apa köcnymű kölkezése miatt érzett.

Történt, hogy a városba egy új család költözött. Egy Körényi nevezetű ügyvéd, kinek fiatal, szép felesége igen jó barátságba került az éppen szomszédban lakó két magányos szép leánnyal. Hol Irmák voltak Körényiek-nél, hol Körényinél Irmáknál, kölcsönösen élvezve egymástól a nap unalmát, miben a főérdem mindig az Irmáké volt. Kifogyhatatlan jókedvvel párosult imádató szépsége minden szívhez utat nyitott neki.

Igy tartott ez vagy egy fél évig.

Egy napon, mikor Irma szokás szerint valami kézi munkával átrándult Körényinéhez egy idegen, fiatal katonatiszt társaságában találta barátneját.

— A fivérem László — mutatta be a menyecske a hadnagyot.

A két fiatalnak a szeme találkozott s mintha villanyütés érte volna őket, egyszerre sütöttek le szemeket és pirultak el mélyen Roppant zavarba jöttek s még a szokásos udvarias szavak sem bírták ajkaikat elhagyni.

A menyecske segítette őket ki a kínos zavarból, pergő nyelvel mondván el, hogy a Laczi most az övé lesz pár hónapig. Megron-

Nálunk az ad hoc (mindent adok) ötös bizottság az örök világosság helytartója. Mind az öt értekezleten itt külön képviselője van... szépen is halad mint az égi Phaeton, kivált városi ötös fogaton.

Hogy aztán itt kényelmes kocsis ülésekben, ki milyen érzéket képvisel, nem állapítom meg. Egyik tudom, a látás, a kilátás, a böcs messzelátás képviselője, de azért az ő kedvéért a többi sem vak, mert hogy szervezhetnének a „közé-ösön”?

Mi, kik a Nap alatt születünk, a világosságról van fogalmunk, nem vakondokunk e felvilágosodott korszakban. Magam is nem jogot tartok a beleszólásra, hiszen 32 év óta f e n y i r ó vagyok, fényvel dolgozom: közvetlen a Napról nyerem kenyerem, a Napot imádom, lopom, lesem.

E Nap egő világban sok az égető szűk-ségben.

Csoda-e ha oly buzgalommal festjük a világosságot: a mivel a beállott éjben a napot es vele elelmünket megszerezhezzük. — Ha keresel kincset: gyujtsd akkor mecsét!

Meg egy adag megszerzés a bizottságokról.

Az ad hoc alatt értjük valamely nagyobb kiküldött bizottságnak szemén szedett, csupan szakértőkre redukált tagjait, — kik a kérdéses ügyhöz alaposan h o z z a c szölnak.

Ez az ad hoc klotür szerű zárt, zárkózott gyűlések most napirenden vannak, mert a t tartják, a sok beszédnek sok az alja. A kormány is ujabbban nemcsak a klotür és cenzuran töri a fejét, (lehet hogy bele is szakad) de a főispánok szemében a virilis intézmény is nagy akadály a közigazgatásban, mert még mindég a pénz beszél... nem vagyunk még elég szegények... több a gazdag civis, mint a szegény hivatalnok. — Ha Kolomch!

A szegény főispán csak úgy nevetett magában, midőn a lángoló szónokok főképp avval érveltek utóljára, hogy nem s z a k e r t ö k a g á z b a n, m e n b i z o n y B u g y i S a n d o r i s m e g s z e g e n y e n t e n é k e t. — Ha mindenben szakértők volnának, sok kereskedő nem boldogulna...

Eleg az hozzá (ad hoc) a szűk kaliberű ad hoc bizottság gázeseve 8 szó nyomassa

gált egészsége miatt kapott pár havi szabadságot és azt most nála fogja tölteni.

— Ugy-e kedves Irmám, — tette hozzá — hogy te is is segítesz majd nekem a Laczi egészsége helyreállításában? Hiszen te arányos vidám kedélyvel még a holtat is életre tudod költöni!

Irma hebegett valamit lángpiros arczal és úgy haragudott magára, a miért most beszédesege egyszerre csak cserben hagyta. szemét a világ-rt sem merete felemelni a tiszre ki teljesen hasonló állapotban volt.

Végre nagynehezen megindult a társalgás s Irma lassanként visszanyerve önuralmát és vig kedvét, azt teljes er-jével ki is fejtette. Soha nem volt kedv-sebb és szebb, mint ekkor. Az a csodálatos, eddig még csak könyvekből ismert érzélem észrevétlenül belopta magát a szívcskejébe a mint magán érezte annak a dalias, szöke, göndör haju fiúnak az égő tekintetét. Nem mert a szeme közze nézni Lászlónak, ki pedig oly mohón ke este szemével az övét, mert az a tekintet rögtön zavarba hozta, hogy nem volt képes tovább beszélni. Mikor elbucszott barátnejától, László atkiserje őt a kapuig és ott bucsuképen ajkaihoz vonta Irma puha fehér kacsóját. Ezt a csokot a leány egész éjjel a kezén érezte és nem tudott elaludni. Csak forgolódott fekhelyén és nem bírta magának megmagyarázni azt a csodás valamit, mely szívét gyorsabb dobogásra késztette és arczát lázasan kipirította. Folyton maga előtt látta a László hadnagy bamalatos és imádatot kisugárzó nagy kék szemét és szöke, dus hajtól körített fiuom vonásait.

Másnap Körényiné áthozta fess fivéret vizitre a nővérekhez s ezzel a két szív még

megrepedt, a gyűlés termet enek következtében Szeptemberig szellőztetik, lehet, hogy a gázszobogót is kitézik.

Most tehát a pályázat dönt; győzzön a jobb az olcsóbb, ha mindjárt a német azt is tartja: ritkán kerül jvbb a régi nyomába. — Mindenesetre a nagyobb megnyugtatás okéért szükséges a pályázat és senki sem köteles a suttymba szabott árt és feltételeket elfogadni, de még annak a fenyegetésnek és ijjesztésnek éppen nincsen helye, a miért sokan a realis alkuba kénykedtek. De vögre hogy is zárjuk ki a pályázatot, ha már a kihirdetése előtt is pályázó akadt?

Nálunk ugyan nem sokat megyünk a pályázatokkal, megmutatták a mostani választások; kár igazán a nyomda festékért. Egyetlen egy egészen idegen elem nem penditette meg a hivatalos arczát, az erős volta oszlopot. Inductor, conductor, eductor, mind egy személyben a nagy i n s t r u c t o r.

Nézetem szerint már kezdetben a város illetőleg három szenátor az augsburgi pázgyárral rosszul kötött a kétszeri megmondolás után is, a mikor a gyár megtalálta annak közép arany útját. Hogy lehet 35 év után oly horrendum értékben átvállalni a beruházást, mely azután 15 évre a tényleges lejáratkor es a társulat felosztásakor már haszonvehetlen...

A főmérnök hiába iparkodik kimutatni a vascsövek mathusalemi életkorát; én mást tapasztaltam. Ilyenkor persze nehéz a kibontakozás, mert atig akad majd társulat, ki e holt kapitálást magára vállalná egészen, kivált ha tiszta villanynyal akarnak világítani.

Az eddigi tar-ulat minden esetre előnyben van, mert árlejtes vagy pályázatnál ő teheti a legkedvezőbb feltételeket; csak szoritani kell, a mihez per-se egy nyilvános veszedés adja a kellő kulcsot.

A pályázat kihirdetése maga is oly pythiai mondas, ha még magunk sem tudjuk, — hogy mit akarunk. Mep attól tartok a hossz-as kesleltetéssel, a mi közvilágításunk nem csak a szerencsétlen város ház építése sor-sára jut, de még jó magunk is a jó bajorok kelepczéjébe kerülünk.

Tehat g á z e v a g y v i l l a n y ? ez a kérdések kérdése:

közelebb került egymáshoz. Settőfögvá naponként együtt voltak. Szerelmük napról napra fokozódott, Mindkettő tudta érezte, hogy szerelme viszonzoztatik, bár még egy szóval sem említették azt egymásnak.

Ennek is ejtött az ideje. Egy majálison, melyet kint rendeztek a városka erdejében a lombos fak alatt otterülő tisztáson egy tázas csárdás hevében bevallotta neki László ur szerelmét.

Nem volt a László szavaiban kevesebb hev, vagy több szépség, mint azokban a szavakban, melyeket annyiszor és annyi férfi susogott már a róz-as fütek-kéknek; de Irmára ezek, Lászlótól hallva mégis csodálatos hatást tettek. Valami véghetetlen, eddig nem ismert boldogság áradt szötlekében és egy pillanatra megállott a táncz hevében, lehunytt szemmel és szivére szoritott kázzal. S midőn vége lett a táncznak, karofogva mentek a bolyongani a százados fak közé.

Nem beszéltek semmit csak koronként egymásra néztek.

A lombok halkán édesen sutogtak, hajlongtak felettük. Egy kis csalogány, mintha csak az ő szerelmes boldog szívüket vette volna kottának, elandalító me'odiákat zengett mellettük. Az esti harmat már ott ragyogott fűn fán virágon. Minden, meg az ég is oly mosolygó, oly boldog oly szép volt közöttük, mint ók magok! Nem gondoltak semmire; nem bántotta őket most semmi gond. Csak élvezték az egyedüllétet, mely az alkony bájában oly mondhatatlan boldogságnak tünt fel nekik.

Nem gondolták meg, hogy hova fog vezetni ez a szerelem. Nem gondoltak semmire, csak szerették egymást.

Mindenekelőtt egyszerre nem ajánlom, mert majd «kétes» világításba helyezzük a nemes várost.

(Vége köv.)

TARKA-ÉLET.

Kántor-háború.

Nem szöszterint kell érteni a dolgot, hogy mintha talán a kántorok veszekednének, viaskodnának egymással a tisztelgetes Széll István kántor uram birkózna a luteránus vagy pápista kántor kollegáival? Mert már a tisztelgetes kántori hivatal maga kizárja ezt, ha maguk az említett érdemes kántor uraimék nem is volnának olyan nagy békeszeretők, mint ép amilyen nagy hívei a békeleganak.

És nem is annyira a kántorok között mint inkább a kántorok miatt van most Debreczenben nagyháború.

Zsidópolgártársaink ugyanis a Nagy-Vár-ud-utca elején díszes imaházukat a ragyogó érczupolával felépítvén, most kántort is keresnek az Ur fényes házába, hogy legyen, aki elénekelje a hívőknek a »Koldridre-t«, meg a héber soltárok többi siráms melód-áit.

És mivelhogy a kalmista Rómában nem csak pápista prépostnak, de zsidó kántornak lenni is igen jó, a díszes ének karmesterei állásra is számos a pályázó.

Eddigélre azonban csak két kántor bírt pártot összevenekelni magának, hanem ez aztán kántor mindkettő, hanem ez aztán kitarító párt is mindkettő, egész — a maczesztörésig.

Az öregek, kiket arról lehet megismerni, hogy sabbesz-napon nyakukban körül kötik a zsebkendőjüket, ezek egy fekete szakállas galicziai zsidó kántor, Reb Szkród a köré csoportosulnak, ki középkorú úri ember, kellemes bariton hanggal rendelkezik és bárha magasabb zenei képzettsége nincsen is, de tökéletesen bírja a galicziai zsidó kántorok ama raffinirozott ének művészetét, mely szinte zokog vadszenvedélyességében s mely a község könybe lábbadt szemü vénejeinek mindig a

babiloni fogság siralmas napjait hozza emlékkébe, mikor bánatukban a zsidók a fűzfákra aggattak hegedűjeiket.

E derék galicziai kántorral szemben, kit még az is minősít a debreczeni zsidó kántori »Standa-ba«, hogy igen szépen beszél nem emtül, a hitközség fiatalabb tagjai az »ujmódiak«, kik már a zenei képzettséget s művészi erőt is keresik, ez urak pedig Hartmann nagyváradi híres kántor személye köré sorakoztak. Mely kántornak úgy hangja, mint zenei képzettsége elsőrangú és kire a magasabb szakkritika szerint is nagy és fényes jövő vár a zenészet terén. Ez a Hartmann kántor még fiatal szőke ember, a »egszebb tenort énekel. És szabólesi születésű levén, nem csak beszél, de érez is — magyarral.

A debreczeni zsidók tehát — kik most egész össze vannak gabalyodva a kántor kérdés miatt, — ha hívek is akarnak maradni ama sokszor hangoztatott állításaikhoz, hogy ők nem csak zsidók, hanem magyarok is, akkor könnyen választhatnak a két kijelölt kántor közül. Nem várva be míg az a harmadik híkos és szakadár párt is szervezkedik, mely orgonát is akar beállítani az új zsinagógába s kántorul pedig a kiváló zineművész ifj. Szotyori Nagy Károlyt, ki szerintök már annyira sok próba énekletésen volt szakértőül jelen, hogy ügyis egész eltanulta a zsidó kántori tudományt.

Azért jő lesz tehát, ha békésen meg-egyeznek a pártok, mert másként lesz harc, harc, egész — a maczesztörésig.

Paulus.

Augusztus.

Olyan a természet, mint egy hiu menyecske. Vénül már: hanem azért nem akar le-monpani az ifjuság bajairól. Itt ott ősz hajszálak vegyülnek a sötét fürtök közé, de ezt a dus haj még kedően eltakarítja, szemek körül a bőr ránczot vet, de egy kis helyesen alkalmazott festék kiigazítja. Szemeiből hal a régi tűz, arczairól hervadnak a rózsák, de mester-ségesen lehet még egyideig fenntartani a lát-szatot. A lábakon is van már egy kis kösz-

vény, a természet sem oly kicattanó gömbölyű, hanem mindezen fogyatékoságot szépen el lehet takargatni.

Bizony már ilyen lett a természet is. Vénül. Maholnap sárgásba játszik a lomb, a melyik a haragos zöld színét imitt amott vesztí. Vén a virag, vén a fű, vén a lomb. Nem ritkaság a hulló levél, vén fű alatt a száradt avar Valami bus melancholia van ebben a megért enyészethen. Lassan veszni kezd az élet színe s egyszerre azon vesszük észre, hogy belecsppenünk az őszbe.

Hanem azért a vén természet is ért a kacérsághoz. A megvénült gyep alján friss sarjut hajt. Az akác, az alma, a körte másodvirágzását látjuk, egy egy fa új hajtást indít s ez a vén kacér asszony az ifjuság mezébe öltözik, mintha ismét vissza akarna szállni a mult idők szivárványos ifjuságához: az üde virágfakasztó nyájas tavaszhoz. Késő. Augusztus mosolygó heve nem tudja többé visszaadni azt a kellemes báj, melyet az ifjuság kölcsönöz minden cziczoma nélkül.

A bérkocsi tündére.

— Kaland, kaland, titokzatos kaland. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 6.

Kocsin, még hozzá két lovas bérkocsin nem járnak közönséges földi halandók, maguk az orvok is confortábliba ülnek, ha már nem valami nagyon sietős az utjuk.

Annyival is inkább feltűnt tehát Debreczenben az az elegáns, érdekes fiatal nő, ki egymagában már napok óta és sokszor órákig elkocsikázik, hol az elegáns világ megfordul, de különösen, amerre csak egyik első-rangu debreczeni cigányzenekarnak a csinos, ábrándos barna szemű, göndör haju fiatal pri-mása hegedülget.

— László, én meghalok, ha maga el-hágy!

— Legyen erős, dragám! Hiszen annyi ember van még kivülem, aki gazdagabb is, szebb is, többet érőbb is mint én s maga még boldogabb lehet valamelyikkel!

— De hát maga?

— Én? ... én majd csak megleszek valahogy! Elmegyek innét messze ... messze! Megfogom próbálni, hogy elfeledjem a maga édes arczát, a maga gyönyörű szemét ... imádandó száját, ha ... ha lehet! De ha nem fogom bírni magát a szivemből kivetni, ha tovább ily mélyen ily erősen fog a szivembe élni és gyötörni a szerelem, akkor ... ne okozzon, édes, magának nagy fájdalmat, vagy nagy meglepetést, ha egyszer csak híret hallja annak, hogy egy szegény, bolondos fin me-sze távolban magától (és még is mindég magánál) csak a beteg szivébe röpitett egy golyót: mert már nem bír tovább túrni a szenvedéseit! ... Ugy-e nem fog végképen elfelejteni, ha majd nem leszek? ...

Itt László hangja reszketőssé vált s oda nyomta forró homlokát a kezében tartott kis kézhez, mely egyszerre csak ki siklott az övéből és a nyaka köré fonódott s úgy zokogtak ott sokáig egymás kebelén. Irma törte meg a fájó hallgatást.

— Én is megérek veled a halálba. Ha a földön nem lehetünk egymáséi, legyünk a földben! Előbb az én szivemen fog a golyód keresztül menni! — Itt, ezen a helyen fogunk meghalni, hol először hallottam ajkaidról a szerelem szót! Az legyen a halálom helye, mely tanuja volt rövid ideig tartó, de nagy, de valódi boldogságunknak! Mily jó lesz, ha

Jól is tették, hisz oly rövid ideig tartott ez a szerelem!

A majális követő non megkérdezte ő Körényiné négy szemkötő a fivérét, hogy mi a szándéka Irnával? Talán feleségül akarja venni, hogy oly feltűnő módon udvarol neki? Hisz az lehetetlenség volna! Egyiküknek sincs semmi vagyona sem, hát ki fogja letenni a k a u c z i ó t ? !

Ezzel a szóval aztán véget vetett a szegény fiu minden örömeinek boldogságának. Az a végtelen szomorúság mi e szavakra belepte fivére vidám, boldog arczát, meghaltotta a menyecskét. Megsimogatta az elbulsult homlokat és szeretettel mondta,

— Ne haragudj rám édes Lászlóm hogy figyelmeztettelek, de mivel én gondolkoztam a dolgon és tisztán látom a helyzetet, azt hiszem, hogy jobb lesz nektek most elválni egymástól.

Tudom, hogy nagyon nehezetekre fog estni; de jobb lesz most, mint később, amikor még jobban fajna a válás.

— Ejh, kilepek — ha másként nem lehet — felelte a fiu — de ő az anyám lesz! Enyém vagy senkié! — Tette hozzá erősen és ünnepélyesen hangsúlyozva a szavakat.

— De gondold meg, édes Lászlóm, hogy te nem tettél érettséget s így csak pár száz forintos állást szerezhetsz. Gondold meg, ha igazán szereted őt: mily végtelen szegénységbe, nyomorúságba taszitanád őt és magadat is ezzel a tettéddel! — Hallgass rám es próbáld őt feledni. Utazz el a másik nővéreinkhöz ki elég messze lakik innét, hogy hírt se halljatek egymásról. Ez lesz a legjobb orvosság

beteg sziveitekre. Az idő mélyebb sebeket is begyógyított már!

László nem felelt semmit, csak belesülyesztette magát a divány sarkba és fejét elrejtette térdére támasztott kezeibe. A nővér egy darabig még támogatta, vigasztalta, de az nem mozdult, se nem felelt semmit. Ott hagyta tehát, gondolván, hogy majd kibusulja magát estig.

Vagy egy félóraig ült ott mozdulatlanul egy helyben. Akkor hirtelen felemelkedett sápadt, de kemény, szilárd elhatározást kifejező arczczal s oda ült le irasztalához egy névjegyre e pár szót vetette:

»Dragám!

Ha teheti, most, azonnal és észrevétlenül menjen ki a város megettől kis erdőbe. Ott, a tisztáson fogja várni egy rendkívüli fontos, életbe vágó beszéddel

Lászlója.

Irma, mikor kézhaz kapta ezt az egy utcza suhanczól küldött levelet kissé csodálkozott, de még is teljesítette László kérését. Nővérenek azt mondta, hogy egy bizonyos ismerőse hivatja, ki a város végén lakik, hát estig ne várja hazá és elment.

A tisztáson izgatottan sietett eléje László s megragadva kezét felváltva csókolta s nem tudott beszélni, csak könyvezett.

Irma ijedten nézett reá és elhalmozta kérdéseivel, míg László végre magához jött és elbeszélte nekia mit nővére mondott. Amint beszélt, úgy szomorodott el lassankint a leány édes arca is és midőn az ifju bevégezte, kis kezét kétségheestlen kulcsolva össze kiálta:

— És most mit tegyünk?

— Nincs egyéb út, mint örökre válnuak egymástól!

A barna primás húzza-húzza, cifrázza ésbontóan az andalító, édes szerelmi nótákat az elegáns, feltűnően szép fiatal nő pedig ilyenkor kocsijával egyszer-kétszer sőt többször elhajt a helyiség, vagy kert előtt, hol a banda játszik s reá-reá mosolyog a primásra ábrándosan, szerelmesen... És a kipirult arcú primás miad tüzebben rángatja a vonót...

Ezt a senkitől nem ismert, rejtélyes, szép menyecskét nevezte el a debreczeni aranyfiatalság a b é r k o e s i t ü n d é r é - n e k, mivel hogy mindig csak kocsin lehet látni.

És már is badarabbnál-badarabb meséket beszélnek a feltűnő szép asszonyról, kiből többet egy excentrikusságról s szépségéről híres, dús gazdag budapesti bankármenyecskeket vélnek felismerni, ki annak idején esattanós valóperével s nem egy pikáns szerelmi kalandjával sok szó-beszéd tárgya volt a Lipót-városi aranyos bankár palotákban is.

De persze ez mind csak találgatás és mese, mert voltaképen senki sincsen tisztába a titokzatos szépség kiletével! Csak egy a bizonyos, hogy a halavány, barna arcú primást sokan irigyelik, mert hát úgy mondják, hogy miatta, egyedül a barna fűtű fiu miatt kocsigazgat annyit a berkoci elegáns tündere.

Debreczen sz. kir. város a mult hóban.

— Közigazgatási bizottsági ülés. —
— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 6.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. u. 3 órakor tartotta rendszeres havi ülését gr. D e g e n f e l d József főispán elnöklété alatt, amelynek különös nevezetessége volt, hogy előterjesztették az egyes szakelőadók a miniszterelnökhöz felterjesztendő feleves jelentés szövegét a városnak közigazda-

utolsó tekintetünk ezen bájos helyen, lombos fákön, illatos, harmatos virágokon pihenhet meg!

Azutan részletesen megbeszéltek, hogy tesznek, mint tesznek, mintha csak valami közönyös, mindennapi dologról volna szó s azzal hazafelé indultak.

A László szabadságidejéből még hátra volt két hét. E tökéletes, hogy ezt a két hetet meg élvezzék. Ugy fogják magokat viselni, mintha teljesen szakítottak volna. Nyugodtak, közönyösek lesznek egymáshoz, hogy testvéreiket megnyugtassák.

Ez sikerült is nekik. Közenymin többet nem hozta fel liverének az elutazást; mert teljesen hitte, hogy László eszere tért az ö okos tanácsa folytán, oly hideg és tartózkodó lett Irmához.

— Nem is volt olyan nagy szerelem, — mint én eleinte hittem, — mondta magában gyakran.

Anna pedig éppen nem sejtett semmit. A László elutazása előtt való nap este azt mondta Irma Anonás, ki az asztalnál varrogatott.

— Megyek a kertbe egy perczre, mert ott feledtem a hímzésemet. Jövök mindjárt, várj meg! Azzal megcsókolta nővérét, kinek nem tűnt fel az a fátályozott hang, melylyel Irma beszélt s a könnyet sem látta a szép szemekben a lámpa ernyő miatt.

És Irma megindult utolsó útjára. A kert végeben várta László s össz-ölekezve megindult az erdőnek. Az este igen szép, onyhe volt. Millió csillag sziporkázott felettük az égen. Nagy sohajtással hajlongtak a lombok körültek, mintha sajnálnák, mintha visszaakarnak őket tartani végzetes tettüktől; de

sági, közegészségügyi, közoktatási és közigazgatási állapotáról. A nagyszabású és minden részletre kiterjedő jelentést a bizottság elfogadta s annak felterjesztését elhatározta. Nagy kár, hogy egyszermind kinyomatásáról nem intézkedett, mert az csak emelte volna értékét, de hát most a takarékoskodás a jelszó a városnál s ezt üzük is a krajezarokban s azalatt meg az ilyen közérdekű dolgokat nem szedik, sokszor más munka hiányában allnak a város nyomdájában a szedők.

Ezekon kívül a mult hóról szélő jelentéseket is előterjesztették, melyeket a következőkben ismerteltünk:

Polgármesteri jelentés.

A polgármesteri jelentést jul. hóról Komlóssy Arthur polgármester helyettes terjesztette elő. A szerint a közbiztonsági állapot a következő volt; A rendőrség letartóztatott lopásért 5, testi sértésért, 1, kibégásért 116 összesen 122 egyént, ezek közül az elsőbb az ügyészségnek adatott át, a többi a kapitányság büntette meg. Eltoloncoltak 44-et, kenyszerűtévellell elláttak 22-t.

A rendőrkapitányság mint I. foku iparhatóság a különböző iparágak önálló gyakorolhatására igazolvánnyal vagy ipar engedéllyel 20 egyént látott el, ezek 120 frt ipardíjat fizettek, munkakönyv kiadott 82 drb. igazolvány 5 drb.

A katonai letszám volt közös hadsereg 1337 ember 125 ló, honvédség 962 ember 41 ló, mint átkelők beszállított 6 törzstisztet s 16 főtisztet, utó állítás volt 2, előfogatot adott a város 7 esetben.

A közegészségi bíróság ügyforgalma a következő volt. hátralék 56, új panasz 497 összesen 553, elintéztetett 533, hátralékos maradt 20.

A főorvos jelentése.

A közegészségi viszonyok július hóban általában jók voltak, mert keves megbetegedés keves haláleset fordult elő, sőt a mult év hasonló havához viszonyítva 21 halálesettel kevesebb fordult elő.

A hevenyragályos betegségek körüli kanyaró hők hurut, vörheny roncólótorokleth. verhas és hagymáz esetek szörványosan fordulak elő s pedig difteritisben 3. verhurutban 1 halálesettel végződött.

azok csak montek tovább szilardan, nem tétozavza s közbe-közbe raérték észre venni a rezgő harmatot a virágok és fűvek kelyhében.

— Minden úgy van, a hogy kívántam — mondta Irma.

Meg egy kis csalogány is rázendítette ott a tisztáson, talán éppen az, mely akkor zenget. Olyan gyönyörűen, eladahlitón szállt ki sziveből a dal, hogy szinte kar volt annak a két egymásután következő dörrenesnek oly kimeletlenül felbeszakítania...

Nagyon jól talált mind a két lövés, egyenesen befeludott abba a két egymásért hön dobogó szivbe és meggyógyította a fadalomtól örökre...

Ott feküdnek a kis tisztáson egymást átölelve; de ajkuk már nem susogott édes szerelmi szavakat...

Az erdei élet lassan magához tért a lövés okozta ijádségből. A lombok ismét elkezdtek halkosutogásukat. A kis csalogány is újra rákezdte szomorú, szivandalító nótáját, de mar nem volt a ki elhallgassa és gyönyörködjen benne... Aludnak szépen csün deszen...

Ugy sajnáltuk min a ketten én és Emmuska a két szegény fiatal.

— Minek is van az a csunya kanczió a világon — mondta Emmuska.

— Bizony, minek is van! — tödítottam én.

Azutan még sokáig gondolkoztunk ezen és beszélgettünk a szegény szép Irmáról és Lászlójáról ott, a puha-párnás, piros függönyös kis ablakban...

Népesedés.

Született a mult hóban: ev ref 74 fi 78 nő = 152 ág hitv ev 1 nő, róm kath 22 fi 19 nő = 41, gör kath 4 fi 1 nő = 5 izr 7 fi 5 nő = összesen 107 fi 104 nő = 211 esik 1000 lakosra 3.32%, évi átlagban 39.83%. Ezek közül volt törvénytelen 26 azaz 12%, halva született 8 fi 5 nő = 13. Meghalt a város külső és belső területén ev ref 49 fi 48 nő = 81, ág hit ev 3 fi = róm kath 18 fi 9 nő = 27 g kath 2 fi izr 4 fi 4 nő = 8 összesen 76 fi 61 nő = 138 esik ezik 1000 lakosra 1.27%, az idegenek leszámitásával 26.29%. A születések ezek szerint 74 esettel multak felül a halálozásokat. Hazasságra lepett a mult hóban ev ref 7 pár róm kath 2 pár, izr 3 pár, vegyes 9 pár, összesen 21 pár.

Fogházi állapotok.

A debreczeni k. r. törv. fogház állapotáról szóló jelentést dr. Simonyi Bela kir. ügyész szabadságon lévén, dr. Nagy László kir. alügyész terjesztette elő. E szerint a mult június hó végével fogva maradt 122 férfi, 17 nő, ezekben július hónapban jött 34 férfi, 4 nő, eltávoztak 67 férfi és 6 nő s így a hónap végén a letszám volt 89 férfi és 15 nő, kik összesen 3453 napot töltöttek a fogházban, úgy hogy az átlagos napi letszám 111 volt, a mi a mult évhez viszonyítva tetemes apadást mutat, az eltávoztak közül feyházba szállítottak 9-et.

A tankötelesek összeírása.

A városi tanács a mindennapi tankötelesek letszámát be-terjesztette a közig. bizottsághoz s az azt tegnapi ülésében kiadta ugyan további használatra az iskolaszéknek és a tankötelesekre vonatkozó tetteit s a kisedek letszámát is elfogadta ugyan, mindamellett többrendbeli pótásra hivta fel a városi tanács utján a kapitányságokat, valamint utasította arra is, hogy e pótlásokat az iskola székek meg e hó folyamán kiadja s a nagy közönséget közbírtétel utján figyelmeztesse a tan- és övököteles gyermekeknek iskolába járatására.

A tanfelügyelő jelentése.

Iskolaink fejlesztésére a mult hóak ket eseménye hatott. Egyik a Gönczy egylet tanulmányutja, másik a szalmakalap és forgács fonasi tanfolyam. Megemlékezik a tankötelesek összeírásáról is s a kimutatott számot esekelynek mondja, sőt meg így is 18 új osztály mutatkozik szükségesnek, sőt a 60-as letszám mellett 50 Végül az iskolaszéknek és a városi tanácsnak az új iskolák nyitására tett intézkedéseket jelentette be a bizottságnak a tanfelügyelő.

A pénzügyigazgató jelentése.

Szunyogh Sándor kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a f. e. jul. havában egyenes adóban befizetett a lakosság 39549 frt 66 kr, amely a mult évi jul. havinál több 4463 frt 89 krral s az így mutatkozó 357244 frt 16 1/2 kr hátralék a mult évinél több 34985 frt 72 krral. Ene tehát bizonyos az, hogy a mai adórendszer mellett a lakosság képtelen kötelezettségének megfelelni — ilyen körülmények közt hiába adja ki a pénzügyminiszter azt az ukázt, a melyet szintén a tegnapi ülésen tárgyaltak s a mely szerint gondoskodniok kell a hatóságoknak arról, hogy szeptemberben már az árverést is megtartsák arra a 35.000 frtnyi rengeteg adó hátralékra a mostani rossz termés után. Persze, kell a kvótaemelésre. — De térjünk át a többi adatokra. Hadmentességi díjban befolyt 156 frt 32 kr, a mult évi júliusinál kevesebb 37 frt 45 krral s maradt hátralék 11068 frt 12 kr, a mult évinél 859 frt 68 krral — isten csudája! — kevesebb! A jövedékek és illetékek közül a mult év júliushoz képest emelkedett a bélyegjövödek, csökkent a jogilleték, díjjövödek, dohányjövödek, határvam jövödek. Fogyasztási és italadó befolyt 48941 frt 35 kr, a mult évi jul. befizetésnél kevesebb 3351 frt 4 krral.

Táviratok. Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata.

Budapest, augusztus 6.

A képviselőház mai ülésén folytatták a bőrvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat általános tárgyalását. A záróbeszédet során V i s o n t a i S o m a és B a r a b á s j s Béla beszéltek ma nagy hatással, mindkettőt kimutatván az új 16. §-nak nagy hátrányait az eredetivel szemben. Beszédük után a többség megszavazta a javaslatot. 2 órákor áttértek az interpellációkra adandó miniszteri válasznak meghatározására.

Stoilov kirohanása Magyarországgal szemben.

Budapest, aug. 6. (A „Debr.” ered. táv.)

A múlt hét végén oriai felütést keltett egy interjúja, melyet a berlini Lokalanzeiger tudósítója folytatott S t o i l o v bolgár miniszterelnökkel, aki védelmébe vette Bojesev kapitányt s azt mondta, hogy az övéhez hasonló dolgok mi nálunk is mindennaposak és az egész ügyet az osztrák-magyar konzulátus futja fel ennyire s ezzel kompromittálta a Koburg leje del m i c s a l á d o t. A közlemény bejárta az egész világ sajtóját s ennek folytán úgy Stoilov, mint a fejedelem is igen erős támadásokban részesült, ami arra ösztönözte Stoilovot, hogy tegnap az interjú hitelességét megcáfolta. A Lokalanzeiger ezzel szemben tegnapi számban fentartja tudósításának hitelességét.

A király és az olasz munkás.

Budapest, aug. 6. (A „Debr.” ered. táv.)

Bécsből jelentik, hogy a király kiment megnézni a dunaparton az árvízvédelmi munkálatok megtekintésére ott többekkel beszélgetésbe bocsátkozott. Általános feltűnést keltett, hogy egy olasz munkással o l a s z u l v á l t o t t n e h á n y szót.

Ujdonságok.

* **Gróf Dégenfeld József főispán szabadságon.** 13 éves főispansága alatt először veszi igénybe gróf D é g e n f e l d főispán a szabadság időt, melyet, mint két törvényhatóság élén álló főispán, de különösen mint a tisztántali ev. ref. egyházkerület főgondnoka farszto munkássága után nagyon is jól kiérdemelt. A tegnapi este vonattal utazott el menve gróf D é g e n f e l d Ottoné és hajós leánykái Maria és Anna grófkisasszonyokkal az észak németi tenger N o r d e r n e y e gyógyfürdőjébe, hol 4 hetet fog családjával együtt eltölteni. Tavollete alatt a főispáni teendőket Hajdumegyére R á s ó alispán Debreczen sz. kir. városra vonatkozólag pedig K o m l ó s s y y Arthur főjegyző, polgármester helyettes látja el.

* **Személyi hír.** S z é l l Farkas kr. tabla tanács elnöke tegnap este vissza érkezett városunkba.

* **Gyűlések az egyháznál.** Ma delután 4 órákor a M á r i a T e r é z i a árvartóalap vegyes bizottsága N é m e t h y Lajos lelkész és H a j d u Gyula tanácsnok társelnöklöte alatt az ev. ref. egyház tanácsstermében ülést tart. — Ugyanott d. u. 5 órákor a püspöklakát épített vegyesbizottság K o m l ó s s y y Arthur polgármester helyettes és N é m e t h y Lajos elnöklöte alatt tart ülést.

* **Megszűnt zárlat.** A hortobágyi 3-as gulyában kiütött száj és körömfajás miatt Debreczen és vidéke zár alatt volt. A megszűnt járvánáról beérkezett jelentések alapján a mezbrendőrség Debreczen és közel vidékét teloldotta a zár alól.

* **Kántor választás.** Mint értesülünk az újjonnan épült izraelita templom kántori állását vasárnap fogják választás útján betölteni. Hat pályázó közül kettő mellett foglalnak erősen állást a hitközség tagjai. Az egyik

párt a fiatal, váradi Hartmann igen tehetséges kántort öhajlja, a másik S k r a d a m galiezia kántort pártolja. A választás a kis utczai iskolában lesz vasárnap d. e. 10 órákor.

* **A házi tolvajtól ments meg uram minket.** Szomorúan tapasztalta Kovácsics Ignác a Bika és különösen az orpheum kedvelt fizető pinczérje, hogy a neki elszámolásba átadott ezüst evőeszközök, ezüst kanalak napról-napra fogynak. Azt hitte már, hogy úgy van a dolog, a mint Roland szokta énekelni, hogy »két ezüst kanát vacsoráztam,« zatyel, titjel, csinn, bumm. — Addig kereste kutatta, míg végre az elveszett kanalakat a volt konyha leány Erdős Martonnénál lelték meg 2 nagy levesmerő ezüst kanál kíséretében. A házkutatásnál kerültek elő e dolgok a komót kaszli felső fiókjából, hogy gazdaszonyuk hovakerül, az is lista dolog.

* **A zónamészárszék megnyitása.** Előre tudtuk, hogy a zónamészárszék megnyitásának híre varossszerte szíves fogadtatásra talál, a drága husárrakkal mindeu elfogadható indok nélkül következetesen sanyargatott közönség körében. Igen nagy azoknak száma, kik tegnap ellátogattak szetkesztőségünkbe, hogy bővebb információkat szerezzenek s a ny-ra felvilágosítások után azonnal beiratkoztak a semmiféle anyagi kötelezettséggel sem járó mészárszék szövetkezetbe. Minden család örül, hogy a mire a hatóság sem volt képes, azt keresztülvitte egy pár, a közönség érdekeiért lankadatlan kitartással dolgozó férfiú. Megteremtették a reg hön öhajtott helyzetet, a mészárosok kártelljével szemben áll a közönség kártellje. Ha a mészárosok nem engedtek és kitartottak nem enged most már a közönség sem s kitart az ő mészárosa mellett, aki nagy áldozattal nyitja meg a zónamészárszékét s teszi lehetővé, hogy a közönség mellanyos áron jusson a husszükségletéhez. Ez a közönség állhatatos lesz a kitartásában s nem fog felülni a mészárosok biztonságkövetkező számításának, a melylyel a husárrakat leszállítják. Amiről eddig hallani sem akartak, majd hogy a zónamészárszék fennállását megdöntésük, valószínűleg a husárraszállítás mód-sz-rehez folyamodnak. De a közönség, amely már torkig van a mészáros kártellel, jól tudja, hogy ez esetben még jobban pártolnia kell a zónamészárszéknek, nehogy azt cserben hagyva ismét alkalmat nyújtson a mészáros kartell diadálhoz. Tajekozásul különben megírjuk, hogy egyszerre két zónamészárszék nyílik meg, az egyik a kispiacson, a másik Csapó-utczán. Mind a két mészárszék felett t t l e z a felirat »Zónamészárszék« s nagy betűkkel a husárrakat is jelezni fogják. Aki csak akar mindenki beiratkozhatik a zónamészárszékbe. Enkinek sem kerül ez egy krajczárjába sem. A régi és az új aláírók tantuszt kapnak, amelynek előmütatása mellett kiszolgáltatják részükre a kívánt hus mennyiségét. A levágáson kerülő marhanak szerződés szerint mindig hizottnak kel lenni, kiván tehát zárva hogy a közönség ne jó minőségű húst kapjon. A fogyasztás előre láthatólag nagy lesz, s éppen ez teszi lehetővé, hogy a zónamészárszékben örökös friss húst kap a fogyasztó közönség. A fogyasztás aránya és fejlődéséhez képest állítják fel a többi, annyi mészárszékét, amennyire szükség lesz, a mészárszék felállítása pedig fokozatosan úgy történik, hogy rövid idő alatt minden városrész birjon zónamészárszékkel s azt gyorsan, közel találja a fogyasztó közönség. A szövetkezet tagjai között beiratkozhatni a Tóth László róm. kath. tanítónál. A két első zónamészárszék a jövő héten, kedden korán reggel nyílik meg. — Itt említjük meg, hogy l a p u n k tegnapi számában közölt s a zónamészárszékéről szóló cikkünkbe sajtóhiba c-szott be, amennyiben az illető mészáros az eleje marhat nem negyven, hanem n e g y v e n n é g y krajczáron elüti nem számíthatja, amit ezennel helyreigazítottunk.

* **Panasz.** A jó Debreczen sok tekintetben még mintha Bocharában feküdnék, olyan ázsiai. Szemet, kofasátrak, por, g dres-gödörös közvetlen utczákat, nyílt posványos árkok mind hatóságilag szentesített részletei az ázsiai

képnek. Pedig panasz-panaszt ér, most egyik nagyszappanos-utczán l-kostól kaptunk ilyen panaszos hirt. A n.-szappanos utczai kút mellett nagy nyitott gödör van, melybe a kútból befolyik a kicsorgott víz. A nyitott gödör mély s a mellett hogy posványával fertőzteti a kút tájékát, veszedelmes is, mert a panaszos Szappanos utcza polgárnak is kis gyermeke játszás közben belebukván a gödörbe, fulladozni kezdett a mély vízben s bele is fült volna, ha szerencsére egy arra menő asszony ki nem menti. Tanácsos volna tehát azt a felesleges gödört ott a kút mellett behúztatni, míg valami nagyobb baj nem történik az ázsiai feredő miatt.

* **A furfangos betörő.** Furesa módon rabolt ki egy Homokkerti lakást egy ügyes betörő. Ki leste ugyanis azon időt midőn senki más nem volt odahaza, csak a lakástulajonos 87 éves anyja s akkor szép jó estét kívánva azt mondta az öreg mamának hogy a szomszédba javítás véget adott s riez-lő gépeső mar-megvan csinálva, menjen érte. Az öreg asszony az ajtókat becsukva eltavozott. Ez alatt az ember az egyik ablakot kitorva a szobába mászott s ott össze szedte az összes ágyneműt, egy arany órát, egy arany fülbevalót és egy gyűrűt és minden élvihetőt bepakolt egy kofferbe és elvitte magával. Képzeltető szegény öreg megdöbbenése midőn z felült szobába benyitott. A tétet csakis a helyi viszonyokkal teljesen ismerős ember követhette el.

* **A vizirőzsa halottja.** A vizirőzsa nagyon ártatlan és szép virág, a nyár virágja. A vizen uszó fehér, husos levelei megtetszetek egy kis leánynak, a nana hajolt, hogy letepje, beleszédült a vízbe és nem került többet elő a habokból. Békésen történt az eset, gyászba borítván Neuländer Adolf, D. debreczenben is széles ismerettséggel bíró családját. — Egy kis barátjével ment haza a szünidei iskolából. Neuländer Jolánka 8 éves kis leány, áthaladva a városon keresztül folyó Hot-Körös hidján is. A hid szélén egy szép vizirőzst látott a leányka, lehajolt utána, lába lecsuszott a hid deszkájáról s be-e-tt a mély vízbe s a hullamok összezsaptak fölött. — A másik kis leány annyira megijedt, hogy elfutott és remítében senkinek sem mert szólni. A kétségbeesett szülők az első hirt magától a folyótól vették, mely a leányka kalapját hazuk előtt vitte lefelé. Ne sokára aztán megtaláltak a kis leányt is. — Az eset Békésen széles körben keltett részvétet s a kis leányka temetése nagy pompával ment vegbe tegnap.

* **Halálozás.** Egy derék polgar s derek tisztviselő gondos családapa s jó rokon elhunytáról vetjük a következő szomorú gyászjelentést: Ö z v P r ö s z t e l E d e n é szül. S z t r i b e r n y leánya I l o n a férjével V a s t a g h I s i v á n n a l, a valamint számos rokonok nevében s, mely fájdalommal megtört szívval tudatják a felejtethetlen jó férjnek páratlan jó apának, apósának és áldott emlékü jó rokonnak néhai P r ö s z t e l E d e n y u g magy államvasuti mozdonyvezetőnek folyó hó 6 án reggeli 1/2 8 órákor életének 58-ik, bglido házasságának 21 ik éveben hosszas szenvedés után történt cseudes elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 7-én d u 4 órákor fognak a róm kath egyházszertartás szerint a Ki-várad utcza 2115 sz saját házuknál a Szent-Anna temetőbe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig folyó hó 11 én szerdán déltől 9 órákor fog az e g e k urának bemuttatni. Mely végtisztesség tételre rokonainkat, és az elhunytak pátyatársait szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1897 aug. 6-an. Az örök viágosságot fenyeskedjék neki: A temetést Gebauer Karoly tem. int. rendez.

* **Koszoru estély.** S c h a f János ismert tánczenész f. hó 8-án azaz vasárnap, (Nagy-Csapó utcza) a »Korona«-hoz címzett táncstermében zártkörű Koszoru-Estélyt rendezek, melynek kezdete 8 órákor. Belépti díj személyenké 1 korona. A tanító kéri, hogy a hölgyek a cottilon jelvényekről meg ne feledkezzenek. Az új tánczokra a pártoló tagok figyelmét felhívjuk u. m. Kreutz-polka, Pas de quatre. Magyar salon és Magyar társalgóra.

* **A debreczeni naggyáradi villamos vasut** ügye biztató médon halad előre. Kisbaári Kiss Ferencz az engedélyes igazán nagy buzgalommal dolgozik, hogy ez a modern vasut, mely nemcsak Naggyáradot köti majd össze Debreczennel, hanem Biharmegye több községet részesíti majd a gyors közlekedés előnyeiben, mielőbb létesülhessen. Minthogy az előnkénti munkák már teljesen be vannak fejezve, legközelebb hozzálatnak a vasut építésének finanszírozásához és ezt Kisbaári lehetőleg úgy szándékozik keresztül vinni, hogy a községek és érdekelték hozzájárulását a mininumra redukálja. E helyett keresztül akarja vinni a kormánytól az új vasut adómentességét. A finanszírozásra vonatkozólag már több előkező budapesti pénzügyintézet tett Kisbaárinak ajánlatot, aki ezek közül a legelőnyösebbel már megkezdte a tárgyalásokat. A mostani konstellációk szerint valószínű, hogy a debreczeni naggyáradi villamos vasuton már a jövő évben megnyílik a közlekedés.

* **Az utolsó térzene.** A helyben állomásozó 39. gyalogezred vasárnap elhagyja városunkat s utra kél, hogy résztvegyen az őszi hadgyakorlatokban. Az ezred zenekara tehát a rendesen szombaton megtartott térzene napját ezúttal meváltoztatta s az utolsó térzenét nem holnap szombaton, hanem ma delután öt órakor tartja meg a nagyerdőn.

* **A debreczeni daegyilet dalestélye.** A debreczeni daegyilet 1897. évi augusztus hó 12-én Mácsay Sándor karnagy vezetése és Rácz Károly zenekara közreműködése mellett, a «Nagyerdei Vigadó»-ban zartkörű dal- és zeneestélyt rendez, melynek műsora a következő: Honfidal Hubertól. Barna kislány, Medgyessitől Országos bordái. Thern-től. Nyári rózsám, Zymaytól. Rákóczy-induló, Rácz Károly zenekara közreműködése mellett, Hubertól. Belepti díj személyenként 1 frt, Család-jegy 3 személyre 2 frt. Kezdeté este 8 és fél órakor. Egyéti alapító és pártoló tagok szabadjegyeiknek felmutatása mellett a pénztárnál belepti jegyet nyernek. — Belepti jegy nélkül a terembe senki sem bocsátatik. — szabadjegy 3 személyre érvényes, a család többi tagja a belepti díj felet, vagyis személyenként 50 krt fizet. — Családtag alatt egy háztartásban élő szülők és gyermekek értendők; ezen kívül álló rokonságra a szabadjegy érvénye ki nem terjed. Alapító, vagy pártoló tagsági aláírást a pénztár a dalestélyen elfogad. A dalestély tisztá jövedelme az al-dunai jövedelmezéssel hangverseny körút költségeinek fedezésére fog fordítani. Felülfizetések köszönet-el fogadtatnak. Az előlétségek.

* **A postai díjak szállítási emelése.** A postának intenzívebb hálózatára van szüksége, mely nagyobb beruházásokat és nagyobb évi szükségletet követel. Azért már már régebben hangozták különösen osztrák részről, hogy a levelezőlap árat föl fog emelni s egyéb postai díjtelek emelésén is dolgozik a kormány. Most hír szerint megtaláltak a kormányok a jó alkalmat az emelések végbevitelére. A postailétszámoknak koronáértékre való átszámításánál ugyanis felfele ki fogják kerekíteni az összegeket. A kormány ezt annál megokoltabbnak (?) tartja, mert a világposta unió államai között a mi postadíjaink a legolcsóbbak s így az új értékekben való emelés csak a paritásra fog vezetni. Az öt krajczáros bélyeg ezentúl is 10 fillér lesz. Ellenben a levelezőlap árat 5 fillérre kerekítik ki, az ajánlási díjat és a Nemzetországon kívül menő levelek díját 10 krajczárról 25 fillérre emelik s a csomagszállítás díjteleit is, bár csekély összeggel de magasabbra szabják meg. A két kormány a kérdésben teljesen egyetértésre jutott s a költségvetés bejártesítésénél nyilvánosságra hozni s 1898. január 1-én életbe is akarják

léptetni az új tarifát. — Kétségtelen, hogy a fejlődő forgalom nevében egyáltalán nem üdvözölhetjük a magasabb tarifákat, melyek az olcsó postaforgalmat megdrágítják s így megnehezítik.

* **Elfűstölt milliók.** A dohányjövédéki igazgatóság felvénként pontosan kiadja kimutatásait a dohány forgalmáról és ezekből rendszeresen az tűnik ki, hogy sok millió forintot fűstölünk el. A mostani kimutatásból kitűnik az is, hogy a dohányáruban tavaly elért briliáns forgalom nagyrészt a mil enáris év ünnepi hónapjának nagy idegenforgalmával okozati összefüggésben áll. Az 1897. év első évnegyedében meg kimutatott többlet az év negyedik hónapja eredményeinek hozzácsatolásával az erős hanyatlás szembeszökő. S ez a hanyatlás nem csak az idei év előző hónapjaival szemben tapasztalható, hanem az elmúlt év megfelelő évharmadával összemérve is lesüllyed a m nuson alót. Valószínű, hogy e hanyatlás októberig állandó marad s a késő őszi és téleleji hónapok vannak hivatva arra, hogy az egyenleg a tavalyihoz mérten kielégítő legyen. Az 1897. évben január elsejétől május végéig elfűtöttek 19545862 frt 90 és fél krajczár ára dohányt, ebből dohányra jut 8124541 forint 71 kr. szivarra 6930271 frt. 50 és 1/2 kr., cigarettára: 2787020 frt. 07 kr. Legkelendőbbek voltak a hölgyiszivarkák, amelyekből 774.85021 darabot adtak el.

Hebegők oktatása.

Debreczen, augusztus 6.

Vettük az alábbi sorokat, melyeket ajánlunk t. olvasóink szíves érdeklődésébe:

A tisztelt szülők figyelmébe.

A nagymélt. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur a dadogók és hebegők oktatása céljából rendezendő tanfolyamokat szabályzatilag méltóztatott elrendelni, ennek alapján van szerencsém azon mélyen megszomorodott szülőknek becses tudomására hozni, kiknek gyermekeik akár könnyebb, akár nehezebb dadogásba szenvednek, továbbá, kik hadarás, r-törés, selypítés és egyes mássalhangzóknak helytelen hangoztatása által a hebegők közé tartoznak, miszerint az itt alul teljes terjedelemben közölt szabályzat keretén belül a dadogók és hebegők számára rendezett első tanfolyamot f. évi szeptember 1-től kezdve jövő évi január hó 31-dikéig tartó időszakban megtartom, mely céljára az ág. hitv. evang. központi lemi iskolájának egyik tantermet a nemes egyház tekintetes felügyelőjétől sikerült kieszközölnöm.

A tanórák mindennap, vasár- és ünnepnapokat sem kivéve, tartatnak meg, és pedig köznapokon d. u. 5 óráról 6 ig, ünnep és vasárnapokon 5—4-ig.

Ezen első tanfolyamra csak azon nő és fiú növendékek vétetnek fel, kik az írást és olvasást elsajátították; de azért jelenlétüknek kisebb koru beszédhibák is.

A tandíj havonhinti 4 forintban állapítottatik meg, melyet a szülők havonként előre tartoznak a tanfolyam vezetőjénél lefizetni. Megjegyzendő, hogy a helybeli szegénysorsu gyermekek teljes ingyenes oktatásban részesülnek.

A tanfolyamra való beíratás f. évi Szeptember 1-jén és 2-án az alulírt tanfolyam vezetőjénél történik (Iskola-utca 12. szám).

Nyiregyháza, 1897. június 23-án,

Fazekas János,

ág. evang. tanító.

Szabályzat a dadogók és hebegők tanfolyamai számára.

(Kiadott a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1897. évi április hó 29-én 5640 szám alatt kelt rendeletével.)

I. §. A dadogók és hebegők gyógytanfolyamainak feladata az, hogy a beszédhibákban szenvedő tanuló ifjúságnak alkalmat és módot nyujtsanak hibátlán és jó kiejtés megtanulására. Az ily tanfolyamok vezetői felnőt beszédfigyatekosoknak csak magán órákat adhatnak.

2. §. Tanfolyam vezetőül csakis oly tanárok, tanítók vagy tanítónők alkalmazhatók a kik dadogók és hebegők oktatására képesítő oklevéllel bírnak.

3. §. A tanfolyamok lehetőleg úgy szervezendők, hogy azokon egy vagy több hasonló tanintézet beszédfigyatekos növendékei csoportosíthatók legyenek. E szerint p. o. középiskolai tanulók csak abban az esetben osztatdók be, egy népiskolai tanulók számára rendezett tanfolyamra, vagy megfordítva, ha nem jelentkeznek oly szamban középiskolai illetve népiskolai tanuló, hogy számukra külön-külön tanfolyam volna nyitható.

4. §. Az oly községekben, a hol csak egy tanfolyam állítható fel, törekedjék arra az iskola hatóság, hogy a beszédfigyatekos tanulók lehetőleg egy központi iskolába járjanak és lehetőleg azon tanító (tanítónő, tanár) osztályába osztassanak be, ki a tanfolyam vezetésével bizatik meg.

5. §. A tanfolyamok úgy szervezendők, hogy egy-egy tanfolyam egyhuzamban megszakítás nélkül és naponként (vasár- és ünnepnapokat sem véve ki) legalább egy egész órát számítsa, legkevesebb öt hónapon át tartson. A jelentkezők számától függ, hogy tanévenként egy vagy két tanfolyam rendezhető e: — a szükséghez képest az első tanfolyamot szeptember—január, — a másodikikat február—június hónapokban lesz czélszerű megtartani. Igen ajánlható továbbá, hogy ott a hol azt a helyi viszonyok megengedik, az első tanfolyamot már aug. elején nyissák meg, a másodikikat pedig csak július hó végén fejezzék be, mivel a szüneti hónapokban úgy a tanítónak (tanárnak), mint a tanulóknak több szabad idejü marad.

6. §. Egy-egy tanfolyamra legfeljebb 12 beszédfigyatekos osztatdó be, mert ennél nagyobb számú dadogóknak és hebegőknek egyszerre való oktatása a tanfolyam sikerét tenné kockázatra.

7. §. A tanfolyam tandíja lehetőleg csekély összegben állapítandó meg, mégis a jelentkezők számához képest oly arányban, hogy egy-egy falvi tanfolyam után a vezető tanár tanító, vagy tanítónő kisebb községekben atlag 100 frt nagyobb városokban 150 frt tiszteletdíjban részesülhessen.

8. §. A tanfolyam életbeléptetése iránt annak az iskolának az igazgatósága intézkedik, mely az ahhoz szükséges helyiséget átengedi. Ha tehát a dadogók és hebegők oktatására képesített tanár, tanítónő ily tanfolyamot vezetni szándékozik, kérelmével illetékes iskolai igazgatóságához kell fordulnia.

9. §. A tanfolyam megtartásából az általán terhere semmi sem hárítható. Az illetékes iskolai igazgató a tanfolyam megtartását ezért csak abban az esetben engedheti meg ha a tanfolyam vezetőjének tiszteletdíja a tandíjak befizetett összegéből fedezetet nyerhet, esetleg annak szükséges kiegészítésére közszéki vagy társadalmi hozzájárulást biztosíthat.

10. §. A tanfolyamok rendszeres és lelkiismeretes vezetése felett a közvetlen felügyeletet s a fegyelmi hatóságot a helyiség átengedése által érdekelt iskolai igazgató gyakorolja, a tanfolyam vezetője által felvett tanulók által befizetett tandíjakat kezeli és a tanfolyam vezetőjének nyugtájára tiszteletdíja fejében kifizeti. A szakfelügyelet az emberbaráti tanintézetek felügyelőjének képezi feladatát, ki évi jelentését, a tanfolyamok eredményéről a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjeszti föl.

11. §. A dadogók és hebegők tanfolyamai működésének és eredményének nyilvánvarthatása céljából és tudomány szolgálata érdekében a tanfolyamra felvett dadogók és hebegők ról anyakönyv vezetendő a következő rovatokkal. 1. Sorszám. 2. A beszédfigyatekos neve, kora és vallása. 3. Mely iskolának (osztálynak) növendéke? 4. Az atya neve, foglalkozása és lakhelye. 5. Kimutatható-e a terheltség (a családban előfordult elmebeli, alkoholiszmus, eskór)? 6. Hogy ment végbe a fogzás? Mikor tanult meg a fogyatékos jární? Mióta szenved a beszédhibában és mit tartanak e bajt előidézett oknak? 9 V érmersek-

let. 10. Fordult-e vagy fordul-e elő a családban hasonló beszédhiba? 11. Van-e vagy volt-e a családban vak, süketnéma vagy hülye? 12. Volt-e már kezelve a fogyatékos? Ha igen, meddig, s ki által és mily eredménnyel? A beszédhiba neme és foka. 14. Mely hangoknál akadódik a dadogó kiváltképen? 15. Mily együttmozgások mutatkoznak a beszéd-fogyatékosnál? 16. Egyformán mutatkozik-e a beszédhiba úgy az olvasásnál, mint a beszédnél? 17. Dadog-e a beszéd-fogyatékos susogó beszéd vagy éneknél is? 18. Visszamaradt-e az illető, beszédhibája folytán iskolai tanulmányaiiban? 19. Mikor vételett fel a tanfolyamra? 20. Hány órát mulasztott a tanfolyam látogatása alatt? 21. Mikor lépett ki a tanfolyamról? 22. Mily eredménnyel járt a kezelés? 23. Vissza esett-e a kilépett korábbi beszédhibája és ha igen, mily idő múlva? 24. Járt-e a beszédhibába vissza eset újabb tanfolyamra? ha igen meddig és mily eredménnyel? Kivánatos, hogy a tanfolyamvezető egy a rovatok kitöltésénél, valamint általában a tanfolyam vezetését illető más kérdésekre nézve is a tisztí orvosnak (vagy iskolaorvosnak, ha a község területén ily orvos működik) jóakaró támogatását nyerte ki és alkalomszerűleg vegye igénybe tanácsait és felvilágosításait.

12. §. A tanfolyam vezetője tartozik az anyakönyv másolatát példányát az 1-19 rovatok kitöltésével minden tanfolyam megnyitása után azonnal beküldeni az emberbaráti tanintézetek szakfelügyelőjének. A 20-24 rovatokat illetőleg pedig a tanfolyam bejezte, illetőleg az e rovatoknak megfelelő adatok beszerzése után teendő jelentés.

13. §. A tanfolyamon használandó olvasó és gyakorló könyvül a következő munka ajánlatik: »Módszeres Beszéd és olvasási gyakorlatok.« — Kírdolgozta: Roboz József, az emberbaráti tanintézetek orsz. felügyelőjével megbízott vaczi m. kir. orsz. süketnéma nevelő és tanítóképző intézeti igazgató. Budapest, 1897. Magyar kir. tud. egyetemi nyomda. Bolti ára 1 frt 50 kr. Továbbá ajánlatik fentnevezett szerzőnek: »A dadogás gyógyítása« cz. műve. A munka a szerző sajátja. Ára szintén 1 frt 50 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

aug. 5

A készáru üzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők:

B u z a	kilós	Ar 100 klg. kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	—00—00	80 00.0—00.00
» » »	77	—00—00	81 00.00—00.00
» » »	78	—00—00	82 — — — —
Tiszavidéki ó	79	—00—00	12.30—12.35
» » »	76	11.85—11.95	80 — — — —
» » »	77	11.95—12.05	81 12.85—12.40
Pestvidéki ó	78	12.15—12.25	82 12.25—12.30
» » »	79	12.25—12.30	— — — —
» » »	79	11.80—11.90	80 — — — —
Fehérmegyei ó	76	11.90—12.00	81 — — — —
» » »	78	12.20—12.25	82 12.30—12.35
» » »	79	11.85—12.25	— 12.30—12.25
Bácskai ó	76	11.95—11.95	80 — — — —
» » »	77	12.15—12.05	81 12.35—12.40
» » »	78	12.25—12.20	82 00.00—00.00
Észak magy	79	— — — —	80 — — — —
» » »	78	— — — —	81 — — — —
» » »	79	— — — —	80 — — — —
Repeze bánsági	—	— — — —	— — — —

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	8.89 8.85
» másodrendű	» — —	8.70 8.75
Árpa takarmánynak	» 60—62	5.80 6.50
» égetni való	» 62—64	5.65 6.60
» serfőzdei	» 64—66	4.35 4.05
Zab — — — —	uj 39—41	4.25 3.95
Tengeri bánsági	» — —	4.10 4.00
» más nemű	» — —	3.35 3.90
» — — — —	» — —	3.20 4.50

Sertésvásár.

aug. 5.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon feüli sulyban) 3—54 krajczárig, közép (páronkint 250—

260 kilogramm sulyban) 54—55 krajczárig könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi aug. 3-ik napján volt készlet 30262 darab, 1897 aug. hónap 4-ik felhajtott 480 drb, 1897 aug. hónap 4-ik napján elszállított 634 drb. 1897 aug. hónap 5-ik napjára maradt készletben 30108 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. Móríc z Pál.

Egyedül jogosított magyar fordítás.

Dávid Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. — HETEDIK FEJEZET. 45.

Abban a perczben, midőn Magdeburgert olvasóinknak bemutattuk kávézás közben, idegen nem volt közelében, csupán felesége, a Dina asszony. Gyermekkel nem áldotta frigyüket az ég. Jobb felől a pápaszem volt mellé helyezve, balján pedig a fekete, kerek tubákos szelencze, melyből gyakorta esipegetett. — Az ezüst szelenczét csak sabbeszi kimenet közben használta s ilyenkor gondosan elvonta téve.

— Dinaleben¹, kezdé Magdeburger, — miután megreggelizett s asztali imáját elmondta. Ma nincs semmi tenni valóm, tehát ha Isten is megsegít, akkor legalább az új messussé² felszerezem az ajtófélfára; aztán pedig a függőlámpát fényesítem ki, melyet a mad³ úgy sem tisztít ki soha rendszeren, aztán...

Magdeburger valószínűleg még tovább is beszélt volna számos tervbe vett munkálkodásairól, ha csak egy, körülbelül tizenégy éves, piros arcu, szőke hajú leánya, — egész észrevétlenül belépén, meg nem szakítja.

— Ah, Mamzell Marinkó! kiáltott fel, kezeit összecsapva, Magdeburger asszony. Micsoda kedves vendég már ily korai órákban! Ma biztosan szerencsés napunk lesz, a mikor már ily korán ily szép leánya látogat hozzánk. Üljön le Mamzell Marinkó, mi jót hozott ödes lelkem? És a kis kerek, mozgékony, beszédes asszonyka eközben a vendég számára egy széket állított az asztalhoz.

Marinkónak mind a szívélyes fogadtatás, mind az udvarias bókok igen tetszetek s örömben egész felpírult.

— Az apuska, meg a mamuska tisztelik igen szépen s kérétek Dávid Leb urat, hogy pillanatra sziveskedjék hozzánk átfáradni, szólt a leánya esches kiejtéssel.

— Igen gyermekem, minden bizonynyal átmegyek. Mamzell Marinkó nem tudja, mit akar az apuska?

— Nem tudom. De igyekezzék, hogy mielőtt az apuska a templomba elment, ott legyen, olyan fontos valami, azt mondta az apus, de az anyus is.

— Mamzell Marinkó reggelizett már? kérdezte Dina asszony bámulatos nyelvgyorrasággal, és hogy ha különben reggelizett is! Azon a hosszú úton, míg a kis oldalról a hidon keresztül idáig ájtott, csak megéhezhetett. Jöjjön tehát Mamzellinko s igyék velünk egy eszése kávé.

Mamzell Marinko húzódozott előbb, de

¹ Kedves Dina.
² Bibliaidzsetekkel beirt pergamen tekercs.
³ Szolgáló, Dienstmädchen.

végül is engedett Dina asszonynak s egy tányér süteményt, mi még szombatról maradt, teljesen elfogyasztott s mellé még három eszése erős kávé. És hogy a hosszú útra is meg erősítse, Magdeburger asszony még egy pohárka finom liqueur-t is töltött Marinkónak, mit a leánya szégyenlősen megivott. Aztán nyelvecskéjével megnyalogatván rózsás, friss ajkacsáját, kedvesen meghajolt és magát ajánlván távozott.

— Kívánsi vagyok, miért hívhat az a portás, szólt Magdeburger nejéhez. A mult héten voltam odaát, akkor még üzletről szó sem volt, és most egyszerre csak menjek át. Nagyon szeretem ezt a Kubiteskát. — Finom, chosever⁴ ember, de az egyedüli derék ember az egész házban. A szor⁵ maga, az Obersztburggraf, egy szone Iszroel⁶ hogy valamennyi fogát huzzák ki! A zsidót ki nem állhatja, pedig régi mondás: amilyen az ur, olyan a szolgál! Itt is a lakajok, a kocsis, a vadász, a szakács, a lovaszok, mind resoimok⁷, csak a Kubiteska, a portás nem az! Hogy az ur éltesse is száz esztendeig. Ez már igazán, derék olyan urat szolgál, hogy mindig reszketek a more⁸-tól, valahányszor átkell menni.

— Aztán miért Dávid-Leb-leben? kérdezte Dina gyöngéd aggályossággal.

— Már mondtam neked, hogy odaát mind csupa resoimok! Különösen az a veresfejű, az a Francz vadász — ő a főtakas⁹. Ha észrevett, mindjárt gúnyol, csufol s amikor csak lehet gyötör, ingerel és bosszant. Ha természetesen már egyszer a portásnál bent vagyok, akkor minden rendben, mondom neked, igazi ezukor ember ez a Kubiteska! A multkor még egy pohár puneszal is megtisztelt. Csak ne szégyenkedj, mond bátran az áldásodat, mondá, és mivel nem volt a háromszögletű kalapom kéznél, a nagy parádés kalapját nyomtam fel,¹⁰ melynek nehéz, esüngös aranybojtja is van. Mikor belenéztem a tükkörbe, mely ép az asztallal átellenben van felakasztva, nem állhatam tovább, elkezdtem kacagni, igen furesán néztem ki. És az ostoba Dávid Leb még most is kacagott e mulatságos visszaemlékezésre. De, kezdé aztán ismét elgondolkozva, ha nem volna olyan nagyon derék ember, megválnék tőle, — mert sok szívszorulást szenvedek abban a házban! A multkor is képzeld, mikor odaát voltam, ép akkor léptem ki a kapu szobájából, mikor a kapun bekocsizott a helytartó, ki midőn kiugrott a kocsiából, én is egész udvariasan leemelvén a kalapomat, köszöntem: »Jó reggelt s jó esztendőt Obersztburggrafleben ur!« Mit gondolsz, mit felelt reá? Hát jobb lett volna, ha nem is felelt volna s úgy vette volna, mintha csak a kutya ugatott volna reá, mert azt mondá: »Fogd be a szádat, te bolond zsidó!« Hát hallottál már valaha ilyent? És az a vereshaju Francz vadász meg a bakon majd szétpukkadt nevéteben. És még szerencsém, hogy Kubiteska nem volt jelen. Szégyenletemben kisült volna előtte a szemem!

Folyt. köv.

⁴ Méltó, érdemes.
⁵ Főnemes, gavalér, cavalier. A zsidó minden nájánál magasabb állást a kishivatalnoktól fel a miniszterig, az alhadnagytól a tábornagyig minden urrendűt így nevezett.
⁶ Zsidó ellenség.
⁷ Gonosz emberek, azaz voltaképen zsidó ellenségek.
⁸ Félelem.
⁹ Betyár, zsidó csehes kifejezés.
¹⁰ A zsidók fedett fővel imádkoznak.

VASUTI MENETREND

1897. május hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul.

Budapest-felé	gyorsvonat	reggel	8 ó. 50 p.
Budapest-Nagyvárad-felé	délután	12 ó. 36 p.	
"	délután	3 ó. 48 p.	
"	este	10 ó. 37 p.	
P.-Ladány-Nagyvárad felé)	délután	3 ó. 48 p.	
"	minden kedden deli	12 ó. -- p.	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8 ó. 15 p.	
M.-Sziget fele gyorsv-nat	délután	6 ó. 59 p.	
Szatmár-M.-Sziget fele	d. u.	4 ó. 07 p.	
"	éjjel	3 ó. 05 p.	
"	este	7 ó. 15 p.	
Miskolcz-Kassa felé)	reggel	8 ó. 25 p.	
Miskolcz-Kassa felé)	este	8 ó. 10 p.	
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	délután	4 ó. 02 p.	
H.-Böszörmény B.-Szt.-M felé	máv-ról regg.	5 ó. 28 p.	
"	vásártérről	5 ó. 51 p.	
"	máv-ról	délután 3 ó. 57 p.	
"	vásártérről	4 ó. 10 p.	
F.-Abony felé	máv-ról	reggel 4 ó. 42 p.	
"	vásártérről	5 ó. -- p.	
Ohat-Köcs-Polgár fele	máv-ról	délután 4 ó. 12 p.	
"	vásártérről	délután 6 ó. 24 p.	
Derecske-Nagy-Léta felé	r. 8 ó. 35, és d. u.	4 ó. 17 p.	

Budapestre érkezik:

reggel 8 ó. 40 p.-kor ind.	gy. v.	délután 10 ó. 5 p.
déli 12 ó. 36 "	sz. v.	este 8 ó. 10 p.
este 10 ó. 31 "		reggel 5 ó. 15 p.

Debreczenbe érkezik.

Budapest-Nagyvárad felől	délután	3 ó. 47 p.
"	gyorsvonat	este 6 ó. 54 p.
"	éjjel	2 ó. 40 p.
N.-Várad-P.-Ladány	reggel	7 ó. 49 p.
M.-Sziget-Szatmár felől	délután	12 ó. 60 p.
"	regg.	7 ó. 50 p.
"	este	8 ó. 43 p.
Csak P.-Ladányról	gy. v.	reggel 5 ó. 16 p.
Csak Szatmárról	es e	6 ó. 58 p.
Kassa-Miskolcz felől)	reggel	8 ó. 07 p.
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől	déli	12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolcz felől)	este	7 ó. 50 p.
B.-Sz.-M.-H.-Böszörm felől	vásártérről	regg. 8 ó. 08 p.
"	máv-ra	8 ó. 17 p.
"	vásártérről	este 6 ó. 40 p.
"	máv-ra	este 6 ó. 49 p.
F.-Abony felől	vásártérről	délután 5 ó. 23 p.
"	máv-ról	délután 5 ó. 32 p.
Ohat-Köcs-Polgár	vásártérről	este 7 ó. 37 p.
"	m. a. v. hoz	7 ó. 47 p.
Derecske-Nagy-Léta felől	r. 7 ó. 25 p. d. u.	3 ó. 18 p.
Június 1-től Sáránd felől	este	8 ó. 33 p.

) P.-Ladánytól gyorsvonat.

) Közvetlen Miskolczon át Budapestre

) Közvetlen kocsik Miskolczon át.

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben

mindenfélé

Levélborítékok

a következő olcsó árban kaphatók:

44 H2. Jó, zöldes levélboríték czégyomással	1000 pld.	2.20
44 V2. Jó, szürke "	ft. kr.	2.20
44 BE. Jó, kekesszürke "		2.20
144 GFL. Erős, rezézett világos old levélboríték czégyomással		2.40
144 LGL. Erős, narancssárga levélboríték czégyomással		2.45
44 AM. Erős, szürke levélboríték czégyom.		2.40
44 AB. Erős, világos szürke levélboríték czégyomással		2.45
144 JED. Erős, kékes szürke levélboríték czégyomással		2.50
44 OGS. Erős, sárga levélboríték czégyomással		2.50
44 RG. Igen jó világos kék, eres levélboríték czégyomással		2.50

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.

44 GK. Igen jó erős kékes eres levélboríték czégyomással	2.55
44 AF. Finom vil. sárga levélboríték czégyom.	2.60
Jute S. Erős jutte boríték czégyomással	2.65
244 A Cellulose igen erős Cellulos sárga levélboríték czégyomással	2.70
244 CG. Cellulose. Igen erős Cellulos világos hamuszín levélboríték czégyomással	2.70
44 D. Cellulose. Igen erős Cellulos világos zöld levélboríték czégyomással	2.70
144 BB. L. gfinomabb fehér levélbor. czégyom.	3.60
B. 46 c. fehér okmány levélboríték czégyomással	4.50
46 F. Erős barna okmány levélboríték czégyomással	3. --
41 Patent. Erős barna nagyobb okmány levélboríték czégyomással	9.50
Erős szürke okmány levélboríték czégyomással	3.80
91 AV. Na y Extra vastag patron levélboríték czégyomással	9.50

Egyébb nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Irodai papirok

rendkívüli olcsó árban kaphatók:

Kilog.	Nagyság	100 iv	1000 iv
		kr.	frt.
7/10 10	Finom simított fogalmazó papir, középerős	34+42	24 2.20
7/10 12	Finom simított fogalmazó papir, erős	34+42	29 2.70
E/10 10	Finom kék simított fogalmazó papir, középerős	34+42	30 2.65
E/10 12	Finom kék simított fogalmazó papir, erős	34+42	34 3.20
3/10 10	Finom simított fehér irodai papir, középerős	34+42	40 3.90
3/10 12	Finom simított fehér irodai papir, erős	34+42	50 4.80
3/10 14	Finom simított fehér irodai papir, igen erős	34+42	60 5.80
3/10 16	Finom simított fehér irodai papir, vastag	34+42	75 7. --
3/10 16	Legfinomabb fehér minis-ter-papir	34+42	1. -- 9. --

stb., stb., stb.

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 iv	Árverési jegyzőkönyv	70 kr.
100 "	200 pld Árverési hirdetmény	70 "
100 "	200 " Rendelvény	70 "
100 "	Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 "	Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 "	200 pld Nem szorgalmazás	70 "
100 "	400 " Kézbetétési iv	70 "
100 "	200 " Igény felhívás	70 "
100 "	Végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 "	200 pld Értesítvény haszonbérletről	70 "
100 "	200 " Értesítvény	70 "

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Ügyes női ruha

VARRÓNŐK

jó díjazás mellett

felvétetnek

Eisler Izidor

női ruha varrodájában.

Intelligens özvegy urinó mint házvezetőnő, vagy anya helyettes minőségben állást óhajt elfoglalni egy urt családnál. — Czim a kiadóhivatásban.

Az Eperjesi Népbank kályhagyára

ajánlja tiszta fehér és teljesen tűzálló anyagból készült fehér, továbbá színes, német, chamois- és majolika

cserépkályháit

valamint diszes kandallóit, kandallós kályháit és takaréktűzhelyeit, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik.

A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítónk végzik.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállaljuk el.

Főraktár Eperjesen.

Bizományi és mintaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utca szegletén a Bika szálloda mellett

Kész felállított minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárról kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíthatnak.